

ІНТЕГРОВАНІЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ МОВ І ЛІТЕРАТУР НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН У НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

Курач Лариса,

кандидат педагогічних наук,
завідувачка відділу навчання
мов національних меншин
та зарубіжної літератури,

Інститут педагогіки НАПН України.

l_kurach@ua.fm

м. Київ, Україна.

Лоза Ірина,

науковий співробітник відділу навчання
мов національних меншин та
зарубіжної літератури

Інститут педагогіки НАПН України.

м. Київ, Україна.

Фідкевич Олена,

науковий співробітник відділу навчання
мов національних меншин та
зарубіжної літератури

Інститут педагогіки НАПН України.

м. Київ, Україна.

Навчання мов національних меншин є важливим фактором культурного взаємозбагачення і консолідації громадян України, що сприяє розвитку громадського взаєморозуміння в умовах полікультурного ситуації в Україні.

Мовно-літературні інтегровані курси для шкіл з навчанням мов національних меншин є інноваційними для української школи. Вони дозволяють створити в учнів цілісне уявлення про світ; про навчальні курси як взаємозалежні елементи системи шкільної освіти. Такий підхід до навчання мови та літератури створює нові умови діяльності учнів, надаючи можливості для їх самовираження, творчості; активізує розумову діяльність учнів, оптимізує освітній процес.

Мовно-літературна інтеграція передбачає взаємодію двох предметів, основою якої є формування загальних для філологічної галузі ключових компетентностей, передусім – комунікативної, яка для інтегрованого курсу визначається як ключова, так і предметна.

Формування комунікативної компетентності в контексті інтегрованого курсу передбачає вдосконалення володіння видами

мовленнєвої діяльності, цілеспрямоване формування культури усного та писемного мовлення, вмінь використовувати мовні засоби в залежності від функціонального різновиду мови, готовність до співпраці і ефективної комунікативної взаємодії в різних ситуаціях, що відповідають досвіду, інтересам і психолого-віковим особливостям учнів старшої школи; розвиток умінь будувати свою промову відповідно до конкретної мовної ситуації, визначати мету спілкування, враховувати тип і наміри адресату мовлення, вибирати ефективні моделі спілкування, оцінювати власне мовлення і бути готовим до його осмисленої корекції.

В інтегрованому мовно-літературному курсі принцип текстоцентризму є чільним, тому тексти, підбрано для аудіювання/читання, повинні бути основою для організації значної частини діяльності на занятті та використовуватися для заучування напам'ять, переказу, складання діалогу, читання, списування, роботи над вимовою, значенням слова, його зображально-виразними можливостями тощо.

Зміст літературної лінії, як інтегрованого компоненту реалізується, у процесі роботи з текстами різних літературних жанрів, так і в процесі комплексного вивчення творів літератури, представлених у програмі.

Пріоритетним видом роботи в контексті інтегрованого курсу є комплексний філологічний аналіз текстів, що передбачає, як аналіз ідейно-образного, морального змісту, композиції, характеристики персонажів, осмислення образу автора, так і його художньої форми, індивідуального стилю письменника, мовних засобів його вираження.

Аналіз літературних текстів, систематичний розгляд їх зображально-виражальних засобів, має поєднуватися з роботою зі збагачення, вдосконалення мовлення учнів і передбачає обговорення прослуханого/прочитаного в ході діалогів і складання монологічних висловлювань учнів, підготовки розгорнутих відповідей, есе. У процесі освітньої діяльності необхідно заохочувати самостійне оцінювання змісту тексту, його смислу, навчати учнів уважно ставитися до різних точок зору, порівнювати їх, аргументовано відстоювати власну думку.